

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor.

Instrumente Structurale
2007-2013

CU COPIII... ÎN ȘI DESPRE CĂLIMANI

PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „MEDIU”

Dezvoltarea Infrastructurii de Vizitare și Conștientizarea Comunităților
Locale din Parcul Național Călimani

Multe soiuri de peisajuri am văzut prin deosebite țări, dar rareori am întâlnit acea frumusețe măreață și sălbatică, prin care se deosebesc munții Moldovei. Acolo pământul, codrii, stâncile, pâraiele sânt încă în starea primitivă a naturii și năicăieri nu se vedește mâna omului cu prefacerile ei uricioase și prozaice... Cum să nu-ți bată inima de bucurie și de mulțămire în sânul unor locuri atât de mărete și de poetice... locuri pline de aducere- aminte a strămoșilor noștri, de povești fantastice și mai ales de doine armonioase...

V. Alecsandri, *O plimbare la munti.*

PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „MEDIU” 2007-2013

Campanie cofinanțată din Fondul European de Dezvoltare Regională

Molidul

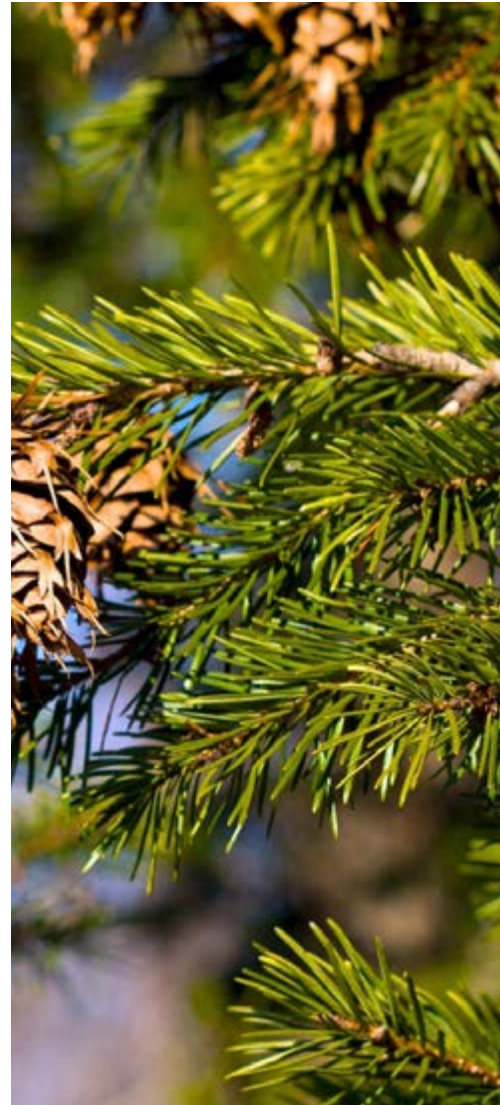
*Sub umbra molidului care,
Și anul trecut m-ascundeam de soare
Stau și mă gândesc,
Stau și privesc
Cum vântul, nemilos din fire,
Se poartă de parc-ar fi un mire*

*Sub paza aceluiași molid care,
și anul trecut îmi dăruia tot ce are
Adorm și azi și-mi amintesc,
De clipele ce acum le retrăiesc
Peste un inocent creștet de ciută,
Număr dorințe o sută.*

*Molidul din deal,
E un prieten ideal
El mi-a auzit plânsul,
El mi-a auzit râsul
și tot el mi-a demonstrat,
Ce contează cu adevărat.*

*Natura e cea care mi-a dat,
Un prieten adevărat, care m-a învățat
Că toți anii ce-au trecut,
N-au fost un timp pierdut
Ci sunt anii copilăriei mele în care,
Nimic sub soare nu doare.*

*Ungureanu Ilk Diana
Clasa a-VII-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Molidul, numit și **brad roșu**, este un arbore rășinos specific zonelor premontane și montane de la noi.

Molidul este un arbore înalt de circa 40 m, dar care poate ajunge până la 60 m (este cel mai înalt arbore sălbatic de la noi), cu coroana piramidală, bogată și compactă. Forma conic-piramidală se datorează creșterii din ce în ce mai scurte a crengilor, dinspre bază spre vârf. Molizii mai bătrâni, care cresc în desișul codrilor, își pierd crengile de la bază, coroana urcând spre mijlocul tulpinii. De asemenea, în condițiile unei lumini naturale slabe, aceștia prezintă o creștere laterală modestă, în comparație cu arborii mai izolați.

Frunzele la molid, sunt perene (rezistă pe ramuri 5-7 ani), mereu verzi, aciculare, de 1-3 cm lungime, ușor încovoiate, cu 4 muchii, rigide și ascuțite la vârf. Ele se înserează spiralat pe ax, înconjurând complet ramura. Față de frunza de brad, cea de molid este mai scurtă și mai îngustă.

Conurile la molid, sunt cilindrice, brune la maturitate, erecte în stadiul tânăr, apoi pendente și caduce. Înainte de cădere, toamna târziu, solzii care alcătuiesc conurile, se desfac, eliberând semințe aripate, care purtate de vânt, pot ajunge pe sol, departe de arborele mamă.

Molidul (*Picea abies*) este un arbore care se dezvoltă în climat răcoros și relativ umed, întâlnindu-se în nord-estul Europei (Peninsula Scandinavă, Siberia europeană, regiunea Baltică), în nordul Asiei, precum și în zonele montane din centrul Europei (Carpați, Tatra, Alpi).

La noi în țară, arealul natural al molidului se întinde de-a lungul întregului lanț carpatic, ocupând etajul de deasupra făgetelor. Molidul apare mai rar doar în Munții Banatului, în timp ce în depresiunile intramontane (Dorna, Ciuc, etc.) aproape că este specia lemnoasă exclusivă.

Optimul de vegetație pentru această specie, se întâlnește în depresiunile intramontane și pe versanții vulcanici din Carpații Orientali, precum și pe Valea Bistriței. În condițiile climatice ale țării noastre, molidul se întâlnește de la altitudinea 650 m, în cazul unor versanți cu expoziție nordică, urcând până la 1.800 m.

Specia formează arborete pure (molidișuri), uneori foarte întinse, sau crește în amestec cu alte specii lemnoase (fag, brad, mesteacăn, gorun, etc.).

*Moroșan Roxana Ana-Maria
Clasa a-VII-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Cocoșul de mesteacăn

Nu cumva v-am făcut curioși? Nu am să vă spun năzdrăvăanii despre cocoși fermecați și nici despre ce a mai făcut cocoșul de munte, ci vă voi povesti despre cocoșul de mesteacăn. În anul 2010, Administrația Parcului Național Călimani a început un proiect prin care vor să afle dacă acest cocoș deosebit mai este sau nu în Parcul Național Călimani, așa cum trăia cu mulți ani în urmă.

În Europa, el încă mai populează teritorii vaste în țările din nord, dar se întâlnește și în Alpii elvețieni, italieni și austrieci, ca și în țări ca Polonia sau Ucraina. În România se găsește în populații reduse numeric în Munții Maramureșului și Rodnei.

Cu sute de ani în urmă, cocoșul de mesteacăn, sau *Tetrao tetrix* cum le place biologilor să-l numească, trăia în locuri cu mlaștini acide sau tinoave, unde se hrănea cu fructe de merișor, răchițele, cu semințe de bumbăcariță sau cu muguri de mesteacăn (de unde-i vine și numele). Astăzi, acolo unde mai trăiește în România, preferă locurile izolate de pe culmile munților sălbatici, hrănindu-se cu merisoare, afin vânat, semințe de la diferite ierburi sau boabe de ienupăr.

Cocoșul are un strai frumos: negru cu irizații violet, o coadă cu pene albe și sprâncene roșii ca focul. Găina are un colorit maroniu-cenușiu (de camuflaj), iar acesta îi ajută să se ascundă de prădătorii lacomi: corbi, uli, șoimi, acvile, râși, vulpi sau jderi.

Bogăția munților

*Călător prin munți pribeag,
Privesc zările cu drag,
Nu i-am mai văzut de ani,
Munții aceștia, Călimani.*

*Munți semeți plini și bogați,
Stau de strajă în Carpați
La poalele împădurite,
Ape iuți și a lor cântec
Galben munții au în pântec,
și vă spun încă o dată
Munții noștri „aur” poartă!*

*Curmei Cezara
Clasa a-VI-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

2013

Calendar

Ianuarie						
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Februarie						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Martie						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Aprilie						
L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Mai						
L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Iunie						
L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Iulie						
L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August						
L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Septembrie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Octombrie						
L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Noiembrie						
L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Decembrie						
L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Râsul

*Felină agilă, maiestuoasă
Puternică, însă retrasă
Ce-ți urmărești prada tiptil
În toiul nopților de vară,
Când stelele pe cer încep s-apară.*

*Cu blana roșu-cenușie,
Te camuflezi într-un copac,
Apoi cu-n salt ataci cu măiestrie
Un mânz care privea în jur buimac.*

*Ești carnivor și iubitor de sânge
Cuochi mari și cruzi și uimitori
Grumazul mânzului îl strângi ca într-o cange
Tu, linxule, îmi dai fiori.*

*Cu favoriți și vârful cozii negru
Te-ndepărtezi acum către desiş
Să te ospătezi ca vârul tigru
Dispari încet într-un frunziș.*

*Gorea Gabriel
Clasa a-VI-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Vârul mai îndepărtat al pisicii mele , are un nume de tot râsul , de fapt Râsul, nu de tot râsul. Face parte din familia felidelor deci e o pisică mult mai mare , și ca orice pisică are gheare retractile și urma ghearelor nu rămâne imprimată pe pământ sau pe zăpadă. Are corpul scurt picioare lungi și tălpi late. Capul său este rotund, coada scurtă și terminată în negru iar urechile, cu pavilioane mari îi dă râsului capacitatea de a auzi și cele mai ușoare zgomote, mușchii de pe acestea având rol important în comunicarea cu alți râși. Simțurile cele mai folosite sunt văzul și auzul, mirosul ne fiind foarte folosit . Vederea pe timp de noapte este de 6 ori mai bună ca a omului.

Chiar dacă în timpul zilei nu poate distinge culorile roșu și verde și nu vede contururile atât de precis ca omul, percepe mai bine mișcarea și distanțele știind astfel să-și dozeze efortul atinci când aleargă după pradă.

Râsul mascul își poate întemeia o familie începând de la vârsta de 3 ani iar femela la 2 ani, iar perioada de împerechere începe de la sfârșitul lunii februarie până la mijlocul lunii aprilie. Femelele pot naște 2 sau 3 pui pe an care la început sunt mici și orbi. Spre deosebire de pisica mea care doarme într-o cutie la marginea patului meu , râsul doarme în găuri din locuri stâncoase. Majoritatea timpului și-l petrece în păduri de lângă culcușul său unde vânează.Hrana lui se bazează pe ungulate, adică caprioară, cerb și capră neagră, dar și pe iepuri, păsări și alte animale de talie mijlocie sau mică.

Dintr-o caprioară râsul se hrănește circa 2-3 zile consumând 2kg de carne pe zi. Dușmani naturali nu are, dar mortalitatea poate apărea din cauza omului, a unor boli sau a accidentelor în timpul în care încearcă să doboare pradă.

Râsul e o verigă importantă în pădure iar vânătoarea lui nu ar trebui să fie excesivă deoarece ar putea strica echilibrul natural.

*Grigoroaia Ciprian
Clasa a-VI-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Pădurea, izvor de fericire

Mireasma pădurii îmi îmbată simțurile. Mă apropiu cu grijă de ea, pentru a nu o deranja și o privesc minute-n șir. Mă încercă un sentiment care mă copleșește. Atât de tăcută și liniștită, așa cum o știu din totdeauna și atât de prezentă în viața noastră a oamenilor.

Fragilă, dar rezistentă în același timp, nu știe să se supere. Știe doar să viețuiască. Indiferent cât rău îi facem, îi tăiem copacii, îi rupem crengile și frunzele, ea se încăpățânează să reziste. Dar nu orice fel de rezistență, ci o rezistență demnă și falnică, precum copacii seculari care cresc în ea.

Au trecut peste pădurea din fața mea mari urgii. Astă-iarnă, una din cele mai grele din ultimii ani, jumătate din copaci au înghețat. Umii au rezistat în picioare, iar alții din genunchi au continuat să lupte. Cu toții au suportat povara grea a omătului și au luptat cu dârzenie cu viforul ce amenința să înghețe și pietrele. Singura lor alinare a fost regina nopților, care le șoptea neîncetat că iarna va trece și că de acolo din regatul său din înălțimi, se vede primăvara venind.

Zi după zi pădurea a așteptat nerăbdătoare venirea primăverii. A sperat cu fiecare crenguță și rădăcină că mai prinde o primăvară. La un moment dat, luna i-a dat o veste bună: călare pe raze blânde de soare se vede venind primăvara. La auzul acestei vești mult așteptate, pădurea și-a pus straie verzi și au pornit o sărbătoare cât un anotimp de lungă. A ținut să anunțe în cele patru zări că este bine și că a trecut iarna. În semn de mulțumire pentru blândul soare, care i-a mângâiat călduros crengile în vremurile grele, pădurea a înflorit, iar florile au răspândit în jur miresme bogate și ametoare.

Noapte de noapte, sub adierea vântului molcom de primăvară, pădurea salută prietește luna, amica sa de o viață. O prietenă fidelă care nu lipsește de la nici o întâlnire, care o ascultă și o înțelege.

Deși nu pare, pădurea este asemenea nouă, oamenilor. Dacă petreci mult timp cu ea, îi poți auzi glasul și îi poți înțelege foșnetul neîntrerupt. Dimineața lacrimi de rouă se scurg de pe brațele pădurii, lacrimi care o înviorează și o hrănesc deopotrivă. Seara, liniștită, pădurea își întinde obosită crengile și îmbrățișează cu căldură, amurgul rece al nopții. Adoarme liniștită, cu gândul la o lume mai bună, o lume în care oamenii îi recunosc meritele și, mai mult decât atât, o respectă.

*Odocheanu Delia
Clasa a-VI-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Măreția munților Călimani

Dealurile verzi apar de după munții spânzurați de coastă iar cerul limpede și senin scaldă în ape copacii ce se înalță trufași în văzduh. Razele soarelui izvorăsc din depărtările necunoscute și își deschid aripile spre o lume nouă, scursă din potirul creației.

Am ajuns în paradis, în paradisul munților Călimani. Munții își cântau melodia melancolică stropiți de câte un cirpit îndrăzneț ce îmi tăia rasuflarea. Cerul parcă s-a mai apropiat și el să vadă splendoarea ce l-a înălțat pe buza prăpastiei, care parcă tăia pământul până la capătul celălalt. Era un un molid care adunase toate razele soarelui de dimineață păstrând în el un mister covârșitor... Nimic nu putea să-i acopere supremația:un rege care conducea întreaga lume și căruia și cerul îi era slujbaş.

Cărrile înverzite de pe munte parcă te cheama acolo, să absorbi vitalitatea aerului pur, cu tenta de brad. Brazilii ca sulițe înalte par a străpunge văzduhul și mireasma de flori de pajiste de munte te invită să o urci pe dealuri și pe stânci. Poteca desenată printre trunchiurile nesfârșite curgea pe lângă râul cristalin odată cu gândurile mele lăsate odinioară să se odihnească în altarul verde. Cărrile șerpuite ca un labirint misterios ne captează atenția cu frumusețile din jur, și cuvintele nu îndrăznesc să întrerupă starea de basm în care te-ai scufundat...

Natura îți oferă bucurii mult prea importante ca să te mai gândești la tot ce e lumesc. Universul, luna, cerul, soarele, pământul, toate ne iubesc și ne luminează calea vieții...

*Moraru Olteanu Andra
Clasa a-VII-a B
Școala Gimnazială Numărul 2
Vatra Dornei*

Material editat de către Administrația Parcului Național Călimani în colaborare cu elevii Școlilor Generale din localitățile Poiana Stampei, Șaru Dornei, Panaci, Vatra Dornei (nr. 2), Coșna, Răstolița și Lunca Bradului și Grupul Școlar Agricol Dorna Candrenilor, în cadrul proiectului "Dezvoltarea infrastructurii de vizitare și conștientizarea comunităților locale din Parcul Național Călimani, cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Sectorial Mediu 2007 - 2013, Axa prioritară 4.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a

Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Data publicării: DECEMBRIE 2012

Începând cu anul școlar 2010-2011, Administrația Parcului Național Călimani desfășoară la Centrul de Educație Ecologică din localitatea Dorna Candrenilor, câte o zi pe săptămână, activități de educație ecologică. La aceste activități participă elevii de la școlile din comunitățile limitrofe Parcului Național Călimani, Poiana Stampei, Coșna, Dorna Candrenilor, Vatra Dornei, Dorna Arini, Neagra Șarului și Panaci, până în prezent numărul elevilor care au participat la aceste acțiuni depășind cifra de 1000 de persoane.

În cadrul acestor acțiuni se face o prezentare generală a parcului, se oferă informații despre localizare, floră, faună, scop, trasee turistice și activități ce se desfășoară în parc, reguli de comportament montan, orientare turistică, și... de educație ecologică.

Sunt prezentate deasemeni filme și imagini sugestive despre parc în general, despre floră și despre faună

Calimani-comori ale naturii

Ținut încărcat de legendă ,Dornele amintesc la tot pasul,prin frumusețe și armonie,de versurile baladei"Miorita"

"Pe-un pocior de plai/Pe-o gură de rai "

Străjuit de Munții Călimani,ținutul se mandrește cu adevărate comori pe care natura le-a zămislit.Călimanii au statură de zei olimpici,își ridică piscurile până la cer iar apoi își coboară privirea peste pășunile unde doinesc din fluier mândrii, ciobanii.

Urcușul pe munte nu este ușor,iar adesea îți îndurerează sufletul, căci, au fost perioade când omul a nesocotit legile naturii și a distrus vegetația, a tulburat cu zgomotul surd al utilajelor liniștea tainică a muntelui.Din fericire,el,viteazul,nu s-a dat bătut. Încet, încet își reface forțele,își adună fauna și flora pierdute și ne dovedește tuturor ce înseamnă măreția.

Da,Călimanii ascund în adâncurile lor bogății naturale pe care omul,uneori prea lacom,le-a vrut doar pentru el.Natura însă ne dă lecții deosebite, arătându-ne că împreună formăm un tot și fiecare părticică este importantă.

Să ajungi sus pe Călimani,și să privești mirificul peisaj...ce poate fi mai frumos pe lumea aceasta...

Prună Ștefan

Clasa a-VII-a B

Școala Gimnazială numărul 2

Vatra Dornei

Contact:
Administrația Parcului Național Călimani
Strada 22 Decembrie, nr. 5, 725700 Vatra Dornei, Județul Suceava
Telefon: 0230 371104; Fax: 0230 374197
Email: office@calimani.ro; Website: www. calimani.ro

